

26 אוגוסט - 22 נובמבר 1932

ורשה, כ"ר אב תרצ"ב
26 באוגוסט 1932

אח"צ - מרכז החלוץ. 15 אלף חבר בפולין הקונגרסאית.
450 סניפים, מבני 18 ומעלה. בהכשרה כ-1900 איש. להשה"צ
26.7 אחוז בכל החלוץ, 6% לגורדוניה, 15% החלוץ הצעיר,
1800 יוצאי פרייהייט, 130 דת ועבודה, 100 מהרצליה, בשנה
שעברה היו 6½% מפועל"צ, 2% מהתאחדות. ידיעת השפה - יוצאי
חרבות יודעים יפה, חניכי חנועת נוער אף הם יודעים. יש לא
בכל מקום קורסים לעברית, אולי רק 30% יודעים עברית. לומדים
חנועת הפועלים על פי פרייט, דבר לא קוראים, סוציאליזם על פי בר.
בכלל לומדים מעט. הארציים נפגשים את החלוץ רק בקבוצים
ובכנוסים. מוציאים ביודית "ידיעות" - מתכוננים להוציא קבצים
ארציים. יצא ספר העבודה. המפעל החרבותי העיקרי היה
הסמינריון, שנחנן עשרות נושאי חרבות. בכללה שאלת הפעולה
החרבותית לא נפתרה. ההכשרה בעבודה נעשית בעיקרה בעיר -
בבתי חרושת במקום שיש אגודה מקצועית - נכנסים לשם (ברנוביץ)
(בכלל מאורגנים לפי הבונד 20,000 פועלים יהודים. כל מפלגה
יהודית שאינה יכולה להקים אגודה מקצועית שלה - הורסת את האגודה
של יריבתה.)

בקרבת החלוצים מתווכחים על הקבוץ והארגון המשותף.
בשנה האחרונה נכנס ענין כיבוש עבודה, הדבר הוא בוער גם פה.
העתיד נדפס 2000. פולין וגליציה 1100. בזמן האחרון התקשרו
עם במעלה. כל קבוץ מקבל "דבר" ו"במעלה".

החלוץ עושה פעולה רבה לכיבוש עבודה. הולכים מעיר
לעיר ומחפשים בתי חרושת ומקומות עבודה. בעיקר חדרו בווליניא

לעבודה. יש שלושה גושים. קבוץ קלוסובה, קבוץ שחריה (ברנוביץ, ווילנא, פינסק), חל-חי (סביבות בייליסטוק, לידה, סמיאטיץ, שדליש), גוש רביעי - קבוץ ברוכוב המאוחד (קסוביץ, לודז, בנדין - לבסוף גרוחוב שמרחב.

השה"צ וגורדוניה מתנגדים להכשרה "משותפת" של בני ארגונים שונים, (בליטה יש הכשרה משותפת.

הוכוח הגדול הוא בין הקבוץ המאוחד ובין הקבוץ הארצי - בשטח הפוליטי (ארגון משותף) ובשטח האורגניות והמיכניות בקבוץ. בזמן האחרון הוטבו היחסים בין הקבוצים, הוכוח על ההכשרה עם ארגוני הנוער פסק. הללו הכירו בצורך ההכשרה. מהשה"צ יש כ-450 בהכשרה (ב"כ השה"צ אומר - 600). היחסים עם גורדוניה היו קשים - עם בוא שפירא שונה המצב גם ביחסים וגם ביחס להכשרה.

במוצא הסוציאלי של כל ארגוני הנוער אין הבדל. בית"ר, חלוצ, קומוניסט - כלם בני מספחה אחת. בכלל יש טשטוש מעמדי רב בקרב היהדות. רק השה"צ בטובן ידוע עולה על אחרים בהשכלתו. הסתדרויות החלוצ האחרות ירדו בזמן האחרון בתוכן גם בית"ר. בהשה"צ 23.000, בהחלוצ הצעיר 10.000, פרייהיים 9.000, גורדוניה 7.000, בחלוצ (מלבד חברי הארגונים) 7.000 - ס"ה 56.000.

שאלתי על אפשרות היוזמו רוב לקונגרס. החברים ספקנים. קשה למכור שקל - עולה 1,2 זהוב, וזהו סכום עצום בפולין. המזרחי והרויז. נותנים שקלים חנם. אם יהיה לנו כסף - אפשר להיות רוב.

החברים שואלים על תנועת התיירות. כבר עלו אחרי המכביה 300 איש, בחוכם 70 פוע"צ שמאל. נסעו בויזה של טרנזיט. פרבסטיין השיג מהממשלה 2000 פספורטים בזול ורצה לחלק בקרב המפלגות הציוניות. הכוונה לעליה לא חלוצית. הורכבה ועדה של 11 בהם 3 מאגף העבודה, 3 מזרחי, 3 כללים, 1 רויזיה (עומדים להגדיל מספרם גם כן עד 3). נחנו 200 לגליציה, 75 רזרבה, 500 גוש העבודה בפולין, הרויז. 300, מזרחי 425, כלליים 325, ליוזבא הנדליבה 200.

הויזות מסתדרות מחוץ למשרד הארצישראלי. כל "תייר" צריך להראות 40 לא"י. הקונסול אינו עושה קושי. הקושי הוא בארץ - שם דורשים להראות 20 לא"י בשיק.

החברים שואלים מה צריכה להיות עמדתם בעניין זה. אמרתי שהעניין בכללו צריך להתברר בארץ מבחינה פוליטית. "תיירות" כזו לא תסודר בלי רשיון הממשלה, וזו תדע על השארות התיירים בארץ. אם תרשה זאת - מוטב שתרשה עליה ליגלית. אם לא תרשה - יש בידה לאסור גם תיירות, והטוריסטיקה האמיתית שאנו מעוניינים בה תסבול. גם החלוצי יסבול מסידור עליה כזה. בל לע"ע, היות שהשיירות האלה הן עובדה אין כל יסוד שגם אנו לא נשתמש בהזדמנות להעלות את חברינו.

- בערב נפגשתי עם לוי מההתאחדות. הוא מר נפש, קודם כל ביחס לחבריו בארץ ובפולין שהסכימו לאיחוד. ההתאחדות בפולין לדעתו לא תוכל להתאחד על יסוד מצע זה. הם יקימו עכשיו מפלגה גדולה וישלחו לנו הרבה חלוצים לארץ. יעמדו

בקשרים את מ.פ.א.י. הוכחתי לו שהקמת מפלגה עכשיו, לאחר שהוקם האיחוד, מחוץ למסגרת המאוחדת, היא השלייה. תנועתנו מעונינת בכניסתם לאיחוד. ואם הדבר לא יתכן בשעה זו - עליהם להעמיד מחדש את השאלה לבירור, ובשום אופן אסור להם להביא לידי מצב שפוע"צ בפולין יהיו המפלגה היחידה של הברית המאוחדת. לבסוף אמר לי שאם חבריו בצ.ק. יסכימו לזאת - הרי הוא לא יתנגד.

כ"ו אב
28 באוגוסט
יום א'

אחמול בבוקר נפתחה מועצת הליגה. הודיעו על פתיחה בעשר ובאתי בזמן הנקוב - וכמעט שלא מצאתי איש - אבל החלטתי לפתוח והרצאתי כחצי שעה באולם כמעט ריק - על המצב בציונות ובארץ. לאט לאט נתאספו. הצגתי את שאלת כיבוש הציונות כתעודה המרכזית של תנועתנו בשעה זו. בוכוח אח"כ השתתפו יוסף לוי, ביילופולסקי (פוע"צ), ניישטר, שפיזמן, קנטרוביץ, ביילופולסקי (התאחדות), רביצקי, לוינסון, גבזה (השה"צ), בן דורי, קופילוביץ, ריסוב ועוד.

אחמול נמשכה הישיבה עד 7 בערב. בחשע נקראה אספת-עם באולם מועצות העיריה והרצאתי על ההישגים והסיכויים בארץ. היה קהל רב, וניישטר אמר שזוהי הפעם הראשונה שהם הרויחו מאספה פומבית.

היום נמשך הוכוח ולפנות ערב, לאחר חשובתי, ננעלה המועצה בקבלת החלטות מתאימות.